

Zaak C-357/24

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

16 mei 2024

Verwijzende rechter:

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (Kroatië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

3 mei 2024

Verzoekende partij:

Freistaat Bayern

Verwerende partij:

Euroherc osiguranje d.d.

I. Naam van de verwijzende rechter

Verwijzende rechter: Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (handelsrechter in tweede aanleg, Kroatië)

[...]

II. Partijen in het hoofdgeding

Verzoekende partij: Freistaat Bayern, [...] Augsburg, Bondsrepubliek Duitsland, [...]

[...]

Verwerende partij: Euroherc osiguranje d.d.,] Zagreb [...]

III. Voorwerp van het hoofdgeding en relevante feiten

- 1 Het voorwerp van het geding is de vordering van de verzoekende partij tot vergoeding van schade die zij heeft geleden door haar werknemer (persoon X) een uitkering bij ziekte te betalen voor drie periodes van arbeidsongeschiktheid van 21 april 2015 tot en met 21 mei 2015, van 16 februari 2016 tot en met 15 april 2016, en van 8 november 2016 tot en met 5 januari 2017. De prestaties voor de periodes van arbeidsongeschiktheid bedragen in totaal 28 825,83 EUR.
- 2 X heeft in Duitsland een medische behandeling ondergaan na gewond te zijn geraakt bij een verkeersongeval op 18 april 2015 te Šibenik (Kroatië). Bij het verkeersongeval waren een fiets en een personenauto betrokken. De fiets werd bestuurd door X, de werknemer van de verzoekende partij, terwijl de personenauto werd bestuurd door Y, de verzekerde van de verwerende partij. Het betreft een verplichte wettelijke aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen.
- 3 Y is schuldig bevonden aan een overtreding, maar in dit stadium van de procedure is het nog steeds betwist dat zij als enige aansprakelijk is voor het verkeersongeval, aangezien de verwerende partij stelt dat X, de werknemer van de verzoekende partij, ook heeft bijgedragen aan het ongeval.
- 4 Na het verkeersongeval heeft de verwerende partij aan X in het kader van een minnelijke schikkingsprocedure een vergoeding betaald voor de werkelijke schade wegens het bij het verkeersongeval opgelopen letsel, met inbegrip van een vergoeding voor immateriële schade, een uitkering voor bijstand en verzorging door derden, een vergoeding voor materiële schade, voor andere kosten en kosten van juridische vertegenwoordiging voor een totaalbedrag van 43 433,43 HRK of 5 764,61 EUR.
- 5 De rechtsgrondslag waarop de verzoekende partij haar verzoek baseert, is verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (hierna: „verordening nr. 883/2004”). De verzoekende partij is van mening dat zij, als werkgever van X, de hoedanigheid heeft van „bevoegd orgaan” in de zin van artikel 1, onder q), iv), van verordening nr. 883/2004, aangezien dit de prestaties zijn waarin artikel 3, lid 1, voorziet, en de in casu betaalde uitkering bij ziekte dus onder het begrip „prestaties bij ziekte” als bedoeld in artikel 3, lid 1, onder a), van die verordening valt.
- 6 De verzoekende partij beroept zich op artikel 85, lid 1, van verordening nr. 883/2004 en betoogt dat zij door de betaling van de uitkering bij ziekte is gesubrogeerd in de rechten van haar werknemer ten opzichte van de derde (verwerende partij, als verzekeraar van de aansprakelijkheid van Y, de voor de schade verantwoordelijke persoon) en dat deze subrogatie in de onderhavige procedure moet worden erkend, aangezien het gaat om prestaties die persoon X krachtens de Duitse wetgeving heeft ontvangen wegens letsel als gevolg van de gebeurtenis in Kroatië.

- 7 Verzoeker verwijst in dit verband naar artikel 6, lid 1, van het Gesetz über die Zahlung des Arbeitsentgelts an Feiertagen und im Krankheitsfall (Beierse wet inzake de betaling van prestaties voor werk op feestdagen en bij ziekte), dat [...] als volgt luidt: „Indien een werknemer op grond van de bepalingen van de wet van een derde vergoeding kan vorderen voor het inkomensverlies als gevolg van arbeidsongeschiktheid, gaat dit recht over op de werkgever, voor zover de werkgever de werknemer overeenkomstig deze wet het loon van de werknemer is blijven betalen, net zoals de voor de werknemer verschuldigde bijdragen die door de werkgever worden betaald aan de federale arbeidsautoriteit en het aandeel van de werkgever in de socialezekerheidsbijdragen en de verzorgingsverzekering, alsmede in de aanvullende ouderdoms- en nabestaandenpensioenen”.
- 8 De verwerende partij brengt hiertegen in, dat verordening nr. 883/2004 niet kan worden toegepast op de concrete feiten, met name omdat zij de coördinatie van de sociale zekerheid regelt en niet de kwestie van de vergoeding van de indirecte schade die een werkgever heeft geleden als gevolg van de betaling van een uitkering bij ziekte aan zijn werknemer, en dat de verzoekende partij niet de hoedanigheid van bevoegd orgaan heeft, maar enkel een orgaan is dat zich bezighoudt met sociale zekerheid.
- 9 De rechter in eerste aanleg heeft de stellingen van de verzoekende partij over de toepasselijkheid van verordening 883/2004 in het onderhavige geval aanvaard zonder dit standpunt specifiek te motiveren, alle bezwaren van de verwerende partij ongegrond verklaard en de vordering toegewezen [beslissing van de Trgovački sud u Zagrebu (handelsrechter in eerste aanleg Zagreb, Kroatië) van 21 november 2023].
- 10 In haar beroep tegen de beslissing in eerste aanleg werpt de verwerende partij de onopgeloste vragen op met betrekking tot de correcte toepassing van verordening nr. 883/2004 op de vastgestelde feiten. In dat verband is de rechter in tweede aanleg niet zeker of de verzoekende partij in casu kan worden beschouwd als een bevoegd orgaan in de zin van artikel 1 van verordening nr. 883/2004, en of onder het begrip „prestaties bij ziekte” als bedoeld in artikel 3, lid 1, onder a), ook prestaties moeten worden verstaan voor periodes van arbeidsongeschiktheid die voortvloeien uit een in een andere lidstaat opgelopen letsel, met dien verstande dat het niet gaat om arbeidsongevallen of beroepsziekten en de daarmee verband houdende prestaties [onder f)]. De rechter in tweede aanleg weet ook niet zeker of de verwerende partij de uitkeringsplichtige kan zijn, aangezien het de aansprakelijkheidsverzekeraar van het motorrijtuig is.
- 11 Indien deze vragen bevestigend worden beantwoord, rijst de vraag of artikel 85, lid 1, van verordening nr. 883/2004 van toepassing is. De Kroatische materiële wettelijke regels inzake de verplichte motorrijtuigenverzekering kent namelijk niet de instelling van vergoeding van de zogenaamde indirecte schade, die door een derde partij wordt gedragen als gevolg van de schade die de benadeelde partij heeft geleden. Het recht op vergoeding van dergelijke schade moet uitdrukkelijk in de wet zijn opgenomen en voorlopig bestaat dit recht alleen ten gunste van een

instelling die zich bezighoudt met ziekte-, pensioen- of invaliditeitsverzekeringen. Anderzijds heeft de werknemer recht op prestaties bij ziekte die hem worden betaald door zijn werkgever of door de Hrvatski zavod za osiguranje (Kroatische verzekeraar), afhankelijk van de duur van de arbeidsongeschiktheid, ongeacht de oorzaak van de ziekte, terwijl de werkgever geen recht heeft op verhaal bij de voor de schade aansprakelijke persoon of zijn verzekeraar. De rechtsgrondslag voor de betaling van de betrokken uitkering tijdens de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid wegens ziekte is de arbeidsovereenkomst van de werknemer en de verplichte ziektekostenverzekering.

IV. Aangevoerde bepalingen van nationaal recht en nationale rechtspraak

- 12 Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (wet op de verplichte motorrijtuigenverzekering) (*Narodne novine* nummer: 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 en 152/14), van kracht op de datum waarop het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan en de procedure in het hoofdgeding is ingeleid

Artikel 2

- (1) De verplichte motorrijtuigenverzekeringen zijn:

(...)¹ 2. de verzekering van de eigenaar of de gebruiker van een voertuig (hierna: „eigenaar”) voor de aansprakelijkheid voor schade aan derden (hierna: „wettelijke aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen”)

Artikel 3

- (1) De verschillende begrippen in de zin van deze wet hebben de volgende betekenis (...)

8. onder „benadeelde” wordt verstaan eenieder die materiële schade en/of lichamelijk letsel heeft geleden, en die krachtens deze wet het recht heeft een vordering tot schadevergoeding in te stellen (...).

Artikel 11

- (1) Een benadeelde kan een rechtstreekse vordering tot schadevergoeding instellen bij de verzekeraar, uit hoofde van de in artikel 2, lid 1, van deze wet bedoelde verzekering.

Artikel 22

- (1) De eigenaar van een voertuig is verplicht een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten voor schade die door het gebruik van het voertuig aan derden kan

¹ het symbool (...) betekent dat een passage uit de wettekst als overbodig is weggelaten

worden toegebracht in geval van overlijden, letsel, schade aan de gezondheid en vernieling of beschadiging van eigendommen.

Artikel 27

(1) De verzekeringsonderneming is verplicht de werkelijke schade te vergoeden die de ziektekosten-, pensioen- of invaliditeitsverzekeraars hebben geleden in het kader van de aansprakelijkheid van haar verzekerde en binnen de grenzen van de in de verzekeringsovereenkomst aangegane verbintenissen.

(2) Onder „werkelijke schade” in de zin van lid 1 van dit artikel wordt verstaan de overeenkomstig de bepalingen betreffende de ziektekostenverzekering gemaakte medische en andere noodzakelijke kosten, alsmede het evenredige bedrag van het pensioen of de uitkering van de benadeelde of zijn gezinsleden.

- 13 Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (wet op de verplichte ziektekostenverzekering) (*Narodne novine* nummer: 80/13 en 137/13), van kracht op de datum waarop het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan en de procedure in het hoofdgeding is ingeleid

Artikel 36

(1) Verzekerden hebben in het kader van het recht dat voortvloeit uit de verplichte ziektekostenverzekering recht op:

1. prestaties gedurende periodes van tijdelijke arbeidsongeschiktheid of verhindering wegens het gebruik van gezondheidszorg of andere in artikel 39 van deze wet bedoelde omstandigheden (hierna: „prestaties”) (...)

Artikel 39

Een verzekerde heeft recht op prestaties in verband met het gebruik van de gezondheidszorg uit de verplichte ziektekostenverzekering of andere in deze wet omschreven omstandigheden indien:

1. hij tijdelijk arbeidsongeschikt is wegens ziekte of letsel, of indien hij voor behandeling of onderzoek in een medische instelling wordt geplaatst, (...)

Artikel 40

De in artikel 39, leden 1 en 2, van deze wet bedoelde prestaties in verband met het gebruik van de gezondheidszorg, wordt aan de verzekerde betaald door de eigen middelen van:

1. de rechtspersoon of de natuurlijk persoon – werkgever – voor de eerste 42 dagen van tijdelijke arbeidsongeschiktheid en zolang de verzekerde werkt in het derde land waarnaar de natuurlijke of rechtspersoon hem heeft gedetacheerd of waar hij in dienst is (...).

Artikel 41

(...) (3) De in artikel 39, leden 1 en 2, van deze wet bedoelde prestaties bij tijdelijke arbeidsongeschiktheid worden respectievelijk vanaf de 43ste of de achtste dag van de tijdelijke arbeidsongeschiktheid berekend en betaald door de natuurlijke persoon of de rechtspersoon – de werkgever, met dien verstande dat de instelling² ertoe gehouden is de betaalde prestaties terug te betalen binnen 45 dagen na ontvangst van het verzoek om terugbetaling.

Artikel 136

(1) De instelling is verplicht een schadevergoeding te vorderen van degene die de ziekte, het letsel of het overlijden van de verzekerde heeft veroorzaakt.

(2) De natuurlijke persoon of rechtspersoon – werkgever is aansprakelijk voor de schade die de werknemer tijdens of in verband met het werk aan de instelling heeft toebracht in de in lid 1 van dit artikel bedoelde gevallen.

(3) De instelling is in de in lid 2 van dit artikel bedoelde gevallen ook verplicht om rechtstreeks van de werknemer een schadevergoeding te vorderen wanneer de schade opzettelijk of door grove nalatigheid is veroorzaakt.

(4) Wanneer de instelling van de rechtspersoon of natuurlijke persoon en van de werknemer vergoeding vordert, zijn zij hoofdelijk aansprakelijk voor de schade.

Artikel 140

In de in artikel 136 van deze wet bedoelde gevallen moet de instelling overeenkomstig de bepalingen betreffende de verplichte verzekering van de aansprakelijkheid voor aan derden toegebrachte schade, de schadevergoeding ook rechtstreeks van de verzekeraar bij wie deze personen verzekerd zijn voor dit risico.

Artikel 142

De instelling moet in de in deze wet bedoelde gevallen schadevergoeding vorderen, ongeacht of de schade voortvloeit uit de betaling van de prestaties waarop die verzekerde krachtens de verplichte ziektekostenverzekering, dat wil zeggen de staatsbegroting, recht heeft.

Artikel 143

De vergoeding die een instelling in de in artikel 135 en artikel 136 alsook artikel 138 tot en met artikel 142 van deze wet bedoelde gevallen kan vorderen,

² De Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (Kroatische ziekteverzekeringsinstelling), [is] overeenkomstig artikel 3 van de Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (wet op de verplichte ziektekostenverzekering) verantwoordelijk voor de verplichte ziektekostenverzekering in de Republiek Kroatië.

dekt de medische kosten en andere diensten alsmede het bedrag van de door de instelling betaalde uitkeringen en andere prestaties.

- 14 De juridische opvatting dat noch de werkgever noch zijn aansprakelijkheidsverzekeraar recht heeft op een schadevergoeding voor de prestaties die zij hebben betaald wegens de tijdelijke arbeidsongeschiktheid van de werknemer als gevolg van een arbeidsongeval, is duidelijk uiteengezet in de huidige rechtspraak van de Vrhovni sud Republike Hrvatske (hoogste rechterlijke instantie van de Republiek Kroatië). Ter bevestiging wordt aan dit verzoek het arrest van 18 maart 2014 gevoegd, waaruit blijkt dat de werkgevers niet het recht hebben om van de voor de schade aansprakelijke persoon of van zijn verzekeraar vergoeding te vorderen van hetgeen zij aan hun werknemer hebben betaald voor de periode van arbeidsongeschiktheid als gevolg van letsels. Een dergelijk recht bestaat evenmin wanneer het gaat om een arbeidsongeval of een beroepsziekte. Een dergelijk recht komt evenmin toe aan de verzekeraar van de werkgever, hoewel werkgevers verplicht zijn om zich te verzekeren tegen aansprakelijkheid voor arbeidsongevallen en beroepsziekten van hun werknemers.
- 15 De relevante passage van dit arrest luidt als volgt:

„De werkgever die overeenkomstig de hierboven genoemde wettelijke bepalingen³ aan zijn werknemer prestaties betaalt voor de periode van arbeidsongeschiktheid door een arbeidsongeval dat is veroorzaakt door een derde (de voor de schade aansprakelijke persoon), is op grond van de algemene beginselen van aansprakelijkheid voor schadevergoeding geen niet-contractuele actor die verantwoordelijk is voor de schade die is veroorzaakt door het door de werknemer geleden letsel, aangezien het schadebrengende feit niet tegen hem was gericht. Wanneer het schadebrengende feit zich jegens een persoon heeft voorgedaan en de gevolgen van de schadebrengende gedraging ook een andere persoon hebben geraakt, moet, opdat die andere persoon recht zou hebben op schadevergoeding, zijn recht uitdrukkelijk bij wet zijn geregeld.

Door haar werknemer (...) prestaties te betalen voor de tijdvakken van ziekteverlof als gevolg van een arbeidsongeval, heeft de verzekeraar van de verzoekende partij voldaan aan haar wettelijke verplichting op grond van artikel 51 en artikel 26 van de Zakon o zdravstvenom osiguranju (wet op de ziektekostenverzekering).

Geen enkele bepaling van de Zakon o zdravstvenom osiguranju (wet op de ziektekostenverzekering) voorziet in een regresvordering door de werkgever op de prestaties die aan de werknemer wegens een arbeidsongeval worden betaald, jegens degene die aansprakelijk is voor de schade, terwijl een dergelijk recht krachtens artikel 85, lid 1, van deze wet uitdrukkelijk van toepassing is op de

³ Verwijzing naar de Zakon o zdravstvenom osiguranju (wet op de verplichte ziektekostenverzekering) (*Narodne novine* nummer: 75/93, 55/96 en 1/97 – geconsolideerde tekst, 109/07, 13/98, 88/98, 150/98, 10/99, 34/99, 69/00, 59/01, 82/01).

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (Kroatische ziekteverzekeringsinstelling).”

V. Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 16 In een situatie waarin de Kroatische wetgeving niet voorziet in een recht op vergoeding van indirecte schade die een werkgever lijdt als gevolg van de betaling van een prestatie voor de periode van arbeidsongeschiktheid van zijn werknemer, rijst derhalve de vraag of een Duitse werkgever op grond van artikel 85, lid 1, van verordening nr. 883/2004 in het recht van zijn werknemer kan subrogeren of zelfs een rechtstreekse vordering tot schadevergoeding bij een derde kan indienen, in dit geval bij de verzekeraar van de persoon die verantwoordelijk is voor het ontstaan en de gevolgen van de gebeurtenis die tot de schade heeft geleid.
- 17 Het Hof heeft artikel 93, lid 1, van verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971, dat in haar bewoordingen overeenkomt met artikel 85, lid 1, van verordening nr. 883/2004, in twee arresten uitgelegd, met name C-397/96 en C-428/92, maar heeft volgens de verwijzende rechter niet geantwoord op de vraag of de werkgever een regresvordering kan instellen uit hoofde van de prestaties die hij heeft betaald als orgaan dat verantwoordelijk is voor de uitbetaling van de prestaties, wanneer het slachtoffer geen aanspraak kan maken op een dergelijke vergoeding in de lidstaat waar de schade is ingetreden, dat wil zeggen wanneer er geen rechtsgrondslag is om een dergelijke vergoeding te vorderen.
- 18 Het Hof behandelt momenteel zaak C-7/24, waarin een Deense rechterlijke instantie in een verzoek om een prejudiciële beslissing om uitlegging van artikel 85, lid 1, van verordening nr. 883/2004 verzoekt. Uit de inhoud van dit verzoek, dat in de vorm van een werkdocument is gepubliceerd, blijkt dat het hoofdgeding vergelijkbaar is met het hoofdgeding van het onderhavige verzoek. Een belangrijk verschil is dat de verzoekende partij in deze zaak de Duitse openbare pensioenverzekeringsmaatschappijen zijn (wettelijk verplichte socialezekerheidsinstellingen), terwijl in de zaak voor de Kroatische rechter de verzoekende partij de werkgever is. De verwerende partij is, zoals in de onderhavige zaak voor de Kroatische rechter, een Deense maatschappij voor wettelijke aansprakelijkheidsverzekeringen. In dat verzoek rijst ook de vraag of de materiële regels van het recht van de lidstaat waar de schade is ontstaan het verhaalsrecht van het socialeverzekeringsorgaan kunnen beperken wanneer de prestaties van sociale zekerheid die worden teruggevorderd, niet identiek zijn aan of althans qua aard niet vergelijkbaar zijn met de vordering die de gelaedeerde op grond van die materiële regels zou kunnen doen gelden (punt 58 van het verzoek om een prejudiciële beslissing in zaak C-7/24).

VI. Prejudiciële vraag

Gelet op het voorgaande heeft de Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (handelsrechter in tweede aanleg, Kroatië), als rechter in tweede aanleg in de

onderhavige zaak, krachtens artikel 19, lid 3, onder b), van het Verdrag betreffende de Europese Unie en artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie vastgesteld dat aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag moet worden gesteld:

„Moet artikel 85, lid 1, van verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels aldus worden uitgelegd dat een werkgever, als orgaan dat verplicht is om prestaties uit te betalen, alleen dan uit hoofde van prestaties bij ziekte die aan een werknemer zijn betaald wegens een letsel als gevolg van een gebeurtenis op het grondgebied van een andere lidstaat, tegen de derde die ertoe gehouden is de schade te vergoeden, of diens wettelijke aansprakelijkheidsverzekeraar, een verhaalsrecht kan uitoefenen wanneer er een rechtsgrondslag bestaat om een dergelijke vergoeding te vorderen in de lidstaat waar de schade is ingetreden?”

Zagreb, 3 april 2024

[...]

Bijlagen:

- kopie van de uitspraak in eerste aanleg, van het hoger beroep en van de relevante onderdelen van het dossier in eerste aanleg
- kopie van de uitspraak Rev-x 1048/13-2 van 18 maart 2014.

[...]